

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

Дунаєвська Л.Г.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правосуддя,*

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ТА ВЕРСІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИННОГО ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Знання типових слідчих ситуацій дозволяє обрати такі тактичні прийоми та їх системи, що є найбільш оптимальними, а також запропонувати типові шляхи їх вирішення, що дає можливість визначити правильний напрямок у розслідуванні. На початковому етапі розслідування злочинного порушення правил безпеки дорожнього руху виділяють такі типові слідчі ситуації:

- водій, транспортний засіб, потерпілий і свідки знаходяться на місці події або є достовірні дані про них;
- потерпілий, свідки та транспортний засіб знаходяться на місці події, водій зник, особа його невідома;
- потерпілий та транспортний засіб знаходяться на місці події, інформація про водія відсутня;
- потерпілий, свідки знаходяться на місці події, водій зник з місця події на транспортному засобі, особа його невідома;
- дорожньо-транспортну пригоду вчинено за відсутності свідків, потерпілий знаходиться на місці події, водій зник з місця події на транспортному засобі, інформація про водія та транспортний засіб відсутня;
- на місці події є тільки свідки, немає водія і транспорту, потерпілий відправлений до лікувального закладу або потерпілий теж знаходиться на місці події проте його стан не дозволяє отримати первинну інформацію;
- на місці події виявлено потерпілого (труп), інших джерел інформації немає.

У тих слідчих ситуаціях, коли водій і транспортний засіб знаходяться на місці події основна увага в ході розслідування повинна бути спрямована на дослідження обстановки і слідів, а також з'ясування обставин порушення правил дорожнього руху.

Якщо водій залишив у небезпеці потерпілого на місці дорожньо-транспортної пригоди разом з автомобілем, то можливі такі ситуації: транспортний засіб перебуває в угоні; транспортний засіб не перебуває в угоні [2, с. 66]. У таких випадках, коли транспортний засіб не перебуває в угоні

водій намагається протидіяти розслідуванню і заявляє про викрадення транспортного засобу, при цьому домовляється з родичами та знайомими щодо неправдивих показань. В таких слідчих ситуаціях досліджуються не лише обставини виникнення дорожньо-транспортної пригоди і сліди, але і причини зникнення водія з місця події. Передусім необхідно встановити особу, що перебувала за кермом у момент вчинення дорожньо-транспортної пригоди та вжити заходів щодо розшуку і затримання її. Щодо особи, яка перебувала за кермом у момент події висувуються такі версії: транспортним засобом керував водій (власник транспортного засобу); транспортним засобом керувала стороння особа (родич водія, його знайомий, співробітник, викрадач) [1, с. 35].

У таких випадках, коли водій зник з місця дорожньо-транспортної пригоди на транспортному засобі, залишивши потерпілого без допомоги, то можливі окремі ситуації: є повні або часткові відомості про транспортний засіб; або такі відомості відсутні [2, с. 66]. Досить складною є слідча ситуація, коли дорожньо-транспортну пригоду вчинено за відсутності свідків і водій зник з місця події на транспортному засобі. В таких слідчих ситуаціях основну увагу необхідно зосередити на встановленні факту дорожньо-транспортної пригоди, обставин її виникнення, а також проведенні розшуку водія і транспортного засобу та виявленні можливих свідків події.

Напрямок розслідування злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху значною мірою обумовлений своєчасністю та правильністю висунення слідчих версій. Типовими версіями про причини виникнення дорожньо-транспортної пригоди є такі:

- дорожньо-транспортна пригода настала внаслідок порушення правил безпеки дорожнього руху водієм;
- пригода викликана в результаті порушення правил дорожнього руху самим потерпілим;
- дорожньо-транспортна пригода пов'язана з порушеннями норм, стандартів утримання доріг;
- пригода настала внаслідок технічної несправності транспортного засобу;
- пригода є наслідком випадкового збігу обставин;
- транспортний засіб використано, як знаряддя для вчинення іншого злочину;
- пригода інсценована з метою приховання іншого, як правило, більш тяжкого злочину.

В ході розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху всі версії повинні перевірятися паралельно, шляхом проведення таких слідчих (розшукових) дій: огляд місця події, огляд трупа, огляд транспортного засобу, освідування, допит потерпілого, допит свідків, допит підозрюваного (водія), слідчий експеримент, призначення експертиз. По даній категорії кримінальних проваджень може призначатися судово-медична, автотехнічна, дорожньо-технічна, трасологічна, судово-біологічна, судово-хімічна експертиза.

Список використаних джерел:

1. Климчук М.П. Розслідування злочинів про порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів (криміналістичні та процесуальні аспекти): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Михайло Павлович Климчук; Київський національний університет внутрішніх справ. – К., 2007. – 206 с.

2. Ольховенко С.І. Методика розслідування залишення в небезпеці потерпілого внаслідок дорожньо-транспортної пригоди: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Сергій Ігорович Ольховенко; Національна академія внутрішніх справ. – К., 2011. – 227 с.

Кручок А.Б.

юрисконсульт,

Івано-Франківський краєзнавчий музей

СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ В УКРАЇНІ

Розвиток громадянського суспільства в Україні, прийняття європейських правових принципів та цінностей зумовили реформування українського законодавства про адвокатуру. Результатом проведеної роботи стало прийняття Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність», Правил адвокатської етики та інших нормативних документів, що регулюють організацію і діяльність адвокатури України. На жаль, нове українське законодавство про адвокатуру не передбачило обов'язковості для адвоката такого демократичного та гарантійного механізму як страхування професійної відповідальності.

Даний інститут на загальноєвропейському рівні появився у Загальному кодексі правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, який було прийнято на пленарній сесії Ради адвокатських об'єднань та спілок адвокатів Європи 28 жовтня 1988 року. Зокрема, пунктом 3.9.1 передбачено, що адвокати мають бути застраховані на випадок цивільної правової відповідальності, що випливає з їхньої професійної діяльності, в розумних межах, з урахуванням характеру і обсягу ризиків, на які вони наражаються у зв'язку зі своєю професійною діяльністю [1, с. 1].

Страхування адвокатської діяльності у світі здійснюється добровільно (Україна, Білорусь, деякі штати США) або обов'язково (Франція, Італія, Німеччина, Литва, Естонія). Не зважаючи на необов'язковість даного виду страхування, деякі юридичні компанії України все ж застрахували власні матеріальні ризики. Зокрема юридична фірма «АНК» практикує страхування відповідальності на страхову суму до одного мільйона доларів США, однією із перших застрахувала свою професійну відповідальність юридична фірма «Магістр & Партнери». Це створило позитивний вплив щодо надання адвокатських послуг, посприяло створенню відмінної ділової репутації даних фірм, захисту власних майнових інтересів та інтересів клієнтів [9, с. 21]. Оскільки українська адвокатура виходить на якісно новий європейський рівень надання послуг, то цілком доцільним є запровадження обов'язкового